

L'ART A LES LÀPIDES

El complex funerari municipal de Terrassa aplega un bon nombre d'elements decoratius de la sepultura que esdevé per sí mateix una entitat pròpia en el gènere artístic, l'escultura en baix relleu a la làpida de nínxol.

Els escultors (artistes de la pedra, del marbre i del metall), ens han deixat testimonis de les seves obres sobre les làpides funeràries en convivència amb la memòria de la mort.

Els escultors més prolífics del nostre cementiri en aquesta tècnica van ser Trifón Bruix i Miquel Ros. Escultors i símbols religiosos s'agermanen per preservar i mantenir el record i la memòria del difunt.

La Societat Municipal de Serveis Funeraris de Terrassa i el Museu de Terrassa, en la seva línia de difusió del patrimoni funerari terrassenc, amb l'exposició "L'art a les làpides", recull gràficament una selecció d'exemples existents a l'art del baix relleu aplicat a les làpides funeràries dels nínxols. Coneixerem la tècnica, els simbolismes de la decoració i els escultors, els artistes del marbre, de la pedra i del metall, que seran els protagonistes d'un passeig original i exclusiu en el nostre cementiri al que us convidem a participar-hi.

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

DE LA CANTERA AL TALLER

Una de les pedres més utilitzades per els nínxols és el marbre perquè és de gran duresa, resistència i durabilitat. A més a més, perquè presenta diverses tonalitats de colors i permet ser polida, fet que la fa apta pels treballs d'escultura. S'extreu de les canteres, on és tallada i portada als tallers dels artesans que la transformen en una placa a la que esculpiran motius artístics i s'indicarà el nom del difunt o de la família.

La tècnica artística predominant a les làpides de marbre dels nínxols s'identifica amb el relleu que, d'acord amb la profunditat del motiu respecte al fons pla, pot definir-se com baix relleu o alt relleu. També, el relleu pot ser aplicat sobre la làpida i en aquest cas és treballat sobre bronze o acer.

Eines de l'escultor: punters, gradines dentades, cincells, maça, llimes i buixarda.

Dibuix sobre el marbre i eines.
Fotografia: Teresa Llordés

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

ELS ARTISTES DELS NÍNIXOLS

A partir de la inauguració del Cementiri Nou, l'any 1932, varen proliferar els tallers i escultors o artistes de la pedra especialitzats amb la decoració de les làpides dels nínixols.

El cementiri de Terrassa aplega un extens mostrari artístic que ens permet gaudir i resseguir l'evolució del baix relleu fins que la mecanització als anys seixanta va deixar enrere el tradicional treball manual.

Un dels primers i més prolífics marbristes va ser Trifón Bruix i Busquets, amb un repertori molt ampli de decoracions simplifiades (creus, sane-fes i llegendes) i d'altres de figurades. L'altre escultor-marbrista des-tacat va ser Miquel Ros i Orta, que ens ha deixat una important obra es-cultòrica funerària i que va esculpir relleus de formes delicades. Però també són molts aquells altres que resten en l'anonimat per no deixar constància amb la seva signatura i que no volem oblidar: J. Cabeza, P. Espuña, J. Estada, J. Llordés, J. Saña, A. Zapates, etc.

Pedro José Menchén Báez
Núm. 4.236, fila 1, via 32, bloc 127
Any 1935
Marbrista: José Pérez Colomer

José Cañas Gallart
Núm. 4.345, fila 3, via 40, bloc 129
Any 1938
Marbrista: Enric Ramírez

José Cañas Gallart
Núm. 4.345, fila 3, via 40, bloc 129
Any 1938
Marbrista: Enric Ramírez

Família Vilarrubi Grau
Núm. 6.321, fila 2, via 32, bloc 127
Any 1947
Marbrista: Ferran Bach-Estève
i Massaneda (1929-1992)

Emilio Cruz Miguel
Núm. 6.310, fila 1, via 32, bloc 127
Any 1947
Marbrista: Josep Lluís Acada

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

ELS ARTISTES

Núm. 41. Família Marés i Masgrau
Any 1949. Marbrista: Mordillo
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 44. Família Jaume Coma i Fà
Any 1952. Marbrista: Josep Soler
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 39. Família Abad
Any 1954. Marbrista: Guillem Durán
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 18. Família Tejedor
Marbrista: Joaquim Casas i Odri
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 19. Família Galizia
Any 1939. Disseny: arquitecte J. Domènech
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 47. Família Verdaguer Guitart
Marbrista: Joaquim Casas i Odri
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 22. Juan Torné
Any 1935. Marbrista: Martí Llauredó i Mariscot (1903-1957)
Fotografia: Teresa Llorde

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament **de Terrassa**

ELS ARTISTES

Núm. 17. Família Ferrer Corderas
Any 1941
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 33. Miquel Ullés Trullàs
Any 1943
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 6. Família Figuerola
Any 1945
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 3. Família Juanos
Any 1962
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 34. Família Badiella
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 55. Família Jándula García
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 1. Antoni Soler Bosch
Any 1956
Fotografia: Teresa Llorde

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament **de Terrassa**

PEDRA I METALL

Núm. 27. Francesc Castellà i Jover
Any 1935. Escultor: Cèsar Cabanes i Badosa (1885-1952)
Fotografia: Teresa Llorde

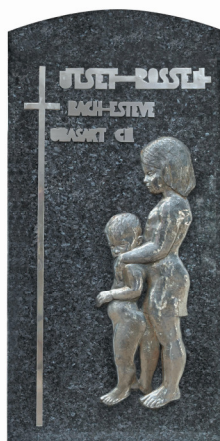
Núm. 54. Família Junyent
Any 1955. Escultor: Carles Armiño Gómez (1906-1989)
Fotografia: Teresa Llorde

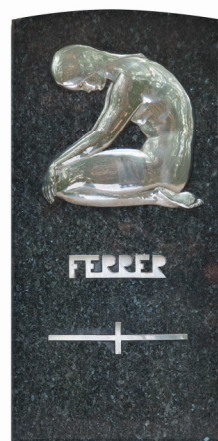
Núm. 43. Família Casamada
Any 1966. Escultor: Josep Casamada i Biosca (1919-1991)
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 53. Família Massana
Figura en bronze sobre granit
Any 1971. Escultors: Maria Montserrat Massana i Montero
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 51. Família Utset - Rossell
Any 1971. Escultor: Ferran Bach-Estevé i Massaneda (1929-1992)
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 56. Família Ferrer
Any 1971. Escultor: Ferran Bach-Estevé i Massaneda (1929-1992)
Fotografia: Teresa Llorde

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament **de Terrassa**

TRIFÓN BRUIX I BUSQUETS (Castellar del Vallès, 1891- finals anys 1950)

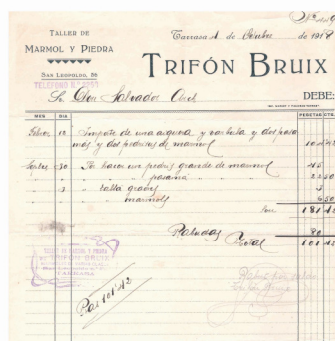
Neix a Castellar l'any 1891 i li posen els noms de Trifón, Gabriel i Francesc de Paula. L'any 1904 es constata la seva presència en el taller del seu pare Josep Bruix i Humet, marbrista, del qual assolirà l'aprenentatge i experiència necessàries. A la mort d'aquest, pocs abans de l'any 1918, es fa càrrec del "Taller de mármol y piedra", domiciliat als carrers de Sant Leopold, 56 i Sant Isidre, 69. Cap els anys trenta apareix domiciliat al carrer de Cervantes, 49.

La seva tasca de marbrista cal relacionar-la amb els encàrrecs comercials de làpides funeràries al cementiri Vell. Ja en el nou cementiri, els encàrrecs van continuar-hi amb una extensa diversitat d'encàrrecs, ja que existeix una disparitat entre la senzillesa i la complexitat artística de molts d'ells, i que respon a l'exigència artística de la comanda.

És així com observem un gran nombre de peces, signades o no, d'una simplicitat i estilització de la decoració a base de creus, motius vegetals i, sobretot, de sanefes, barrejades amb simbologies clàssiques. D'altres, de gran qualitat, retrats i figuracions religioses com els dels àngels guardians de l'ànima o l'emotivitat femenina davant el dolor.

Núm. 13. Família Bruix – Llonch
Nixol familiar on es enterra Valentí, fill d'en Trifón Bruix
Fotografia: Tàssies Llonch

Factura "Taller de Màrmol y Piedra. Trifón Bruix"
1 d'octubre de 1918
Procedència: Rafael Comas i Ezequiel

Factura "Taller de Màrmol y Piedra. Josep Bruix"
24 de juliol de 1914
Procedència: Rafael Comas i Ezequiel

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

TRIFÓN BRUIX I BUSQUETS

Núm. 5. Montserrat Gassó Segué
Any 1932
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 11. Família Elias - Cabassa
Any 1937
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 21. Família Riera
Any 1934
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 21. Família Riera
Any 1934
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 16. Família Cardús - Lloret
Any 1936
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 12. Família Alavedra - Farrando
Any 1936-1939
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 15. Família Daura
Any 1938-1939
Fotografia: Teresa Llorde

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament **de Terrassa**

TRIFÓN BRUIX I BUSQUETS

Núm. 10. Família Sirvent
Any 1940
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 9. Gabriel Raurich Muntadas
Any 1940
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 31. Família Claret
Any 1950
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 42. Família Linares Belles
Any 1951
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 30. Família Barri – Massats
Any 1937-1938
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 26. Família Grapi
Any 1939
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 7. Família Miguel Coma Camps
Any 1945
Fotografia: Teresa Lloréns

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

MIQUEL ROS I ORTA (1901-1962)

Neix a Instinción, Almería, l'any 1901. Ja als primers anys mostra les seves dots per a l'escultura i cap l'any 1915 arriba a Terrassa on hi viu una germana.

Es matricula a l'Escuela Municipal de Artes y Oficios de Tarrasa, on sota el mestratge de l'escultor Cèsar Cabanes i del pintor Frederic Trullàs millora la tècnica, la plàstica, l'estètica i la sensibilitat necessàries. Simultànieja l'aprenentatge treballant al taller del marbrista Lluís Serra i Pastallé (mort l'any 1950), al carrer Arquímedes, número 227, i on coincideix amb d'altres dos marbristes, Francesc Cabeza i Joan Llordés amb els que seguirà com a socis fins que l'any 1931 Miquel Ros obre el seu propi taller, i en Cabeza l'acompanya. Els nombrosos encàrrecs comercials no l'aparten del tot de la seva obra creativa i artística ja que participa en exposicions i certàmens on n'aconsegueix premis i reconeixement.

En el retrat és on Ros mostra el seu domini en la matèria, on és capaç de donar-li vida mitjançant la perfecció de les proporcions i la semblança de l'expressivitat real del model. Amb les figures femenines aconsegueix una delicadesa i gràcia extraordinàries. La seva obra funerària és nombrosa i el cementiri de Terrassa reuneix un repertori ampli amb la que podem resseguir la seva obra artística fins a la seva mort, el dia 9 de novembre de 1962.

Miquel Ros, de costat, treballant en una Pietat al seu taller del carrer Major, núm. 6. Any 1942.

Procedència: Arxiu Municipal de Terrassa (AMAT)

Taller "Mármoles Miguel Ros", al seu taller del carrer Major, núm. 6. Any 1942.

Procedència: Arxiu Municipal de Terrassa (AMAT)

Taller "Mármoles Miguel Ros", al seu taller del carrer Major, núm. 6. Any 1942.

Procedència: Arxiu Municipal de Terrassa (AMAT)

Núm. 14. Família Ros
Ninxol de Miquel Ros i Orta, marbrista i escultor
Fotografia: Teresa Llordés

Factura Marbres Miguel Ros
Any 1940

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

MIQUEL ROS I ORTA

Núm. 28. Vicente Ballester i Arnal
Any 1941
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 36. Família Tarrés
Any 1941-42
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 32. Família Prunés
Any 1949
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 25. Salvador Baigé Gabarró
Any 1937
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 2. Família Millera
Any 1929
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 29. Família Anglada – Daga
Any 1929
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 35. Família Mirosa – Durán
Any 1943
Fotografia: Teresa Lloró

Núm. 37. Família Datzira Matarrodona
Any 1946
Fotografia: Teresa Lloró

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament

de Terrassa

MIQUEL ROS I ORTA (1901-1962)

Núm. 4. Cèsar Cabanes, artista escultor
Any 1952
Fotografia: Teresa Lloréns

Núm. 8. Família Barceló Mata de Barata
Any 1956
Fotografia: Teresa Lloréns

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament **de Terrassa**

MIQUEL ROS I ORTA

Núm. 50. Família Pedro Vives
Any 1953
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 52. Família Macià Claramunt
Any 1956
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 49. Família Verdera Lectosa
Any 1952-1953
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 45. Família Carreras Buixadera
Any 1952
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 46. Família Simó Prats
Any 1952-1953. Restaurat l'any 2015
Fotografia: Teresa Llorde

Núm. 48. Família Badiella Palet
Any 1952-1953
Fotografia: Teresa Llorde

**Funerària
de Terrassa**
Serveis
amb Valors

**Museu
de Terrassa**

Ajuntament de Terrassa